

Oplev naturen

Tårnborgparken og Lilleøanlægget

Din turguide nr. 4 af 8 i en serie med gode
forslag til en dejlig naturoplevelse i
Slagelse Kommune

Forord

Slagelse Kommune har meget at byde på. Vores natur er mangfoldig, og vi har et hav af muligheder for gode oplevelser og ture i vores nære omgivelser.

Som i mange andre forhold åbner viden og indsigt op for nuancer, og det, der tidligere bare var en smuk skov med et grønt bagtæppe, kan pludselig vise sig at være et landskab, der er skabt for tusinder af år siden i forbindelse med, at iskapten trak sig tilbage.

Men naturen er under konstant forandring, og moser udvikler sig i takt med, at det døde materiale formulder og giver plads til ny natur. Fuglene flytter ind, og den opmærksomme vandrer vil have mulighed for at møde mange forskellige arter. For de ekstra modige er der endda mulighed for, at man kan finde både ramsløg og liljekonvaller, den ene giftig og den anden spiselig. De ligner hinanden, men er alligevel nemme at se forskel på for det træned øje.

Naturen har utrolig meget at byde på. At udnytte den og gå korte eller længere ture er sundt for os alle, både for vores fysiske og mentale helbred. Derfor har vi i Slagelse Kommune lavet en serie af foldere, der skal bidrage til, at dine oplevelser og ture i naturen bliver endnu bedre. Tag dine venner og naboer med på turen og få en ekstra oplevelse samme med vores guidede naturvandring.

Jørgen Grüner
Formand for Miljø Plan og Landdistriktsudvalget

Oversigtskort. Den store røde prik viser turens udgangspunkt.

Tårnborgparken og Lilleøanlægget

Længde: 5 kilometer.

Tid: Ca. 2 timer.

Sværhedsgrad: God adgang også for kørestolbrugere og gangbesværede. Vis hensyn til golfspillere.

Toiletforhold: Ingen offentlige toiletter.

Vandreturen starter ved indgangen til Tårnborgparken cirka midt på den gamle opkørsel til Tårnborgbroen, der var engang. Her kan du parkere din bil eller stille din cykel. Hvis du er med bus, ja så stopper den lige nedenfor på Tårnborgvej.

Den store tunge låge til parken er væk. Der er åbent og fri adgang (1).

Et skilt fortæller om golf og golfklubben. På en stor del af denne tur skal du tage det nødvendige hensyn til golfspillet, der foregår i selve parken og på de marker, der tidligere hørte under herregården Tårnborg.

Af den oprindelige herregård er kun hovedbygningen, forvalterboligen og så en enkelt af driftsbygningerne tilbage.

Landbrug her på stedet går langt tilbage. Den første gård kan dateres til 1100-tallet og benævnes som ladegård, og blev forsyningsgård til det

senere Korsør Slot. Slottet som i begyndelsen blot var et lavere fæstningstårn. I 1300-tallet udviklede byggeriet sig i retning af et egentligt slot.

Korsør Slot er siden blevet ombygget og udvidet til det, vi i dag kender som Fæstningen inde i Korsør.

Den nuværende hovedbygning til Tårnborggården er "kun" fra 1803. Gården hed dengang Dyrehovedgård. Først i 1846 blev gården omdøbt til Tårnborggården.

I Tidens løb har mere end 20 herremænd siddet for bordenden af eget bord her på stedet. Gården og jorderne blev efter 2. verdenskrig offentligt eje.

Nu om dage er park og arealer offentligt tilgængelige. Færdsel foregår til fods og i samspil og gensidigt hensyn mellem golfspillet og andre besøgende.

Vi begiver os af sted.

Mod fuglenes yngleområder

Den første del af parken er især præget af højstammet bøgeskov. Skovbunden er fra det tidlige forår dækket af ramsløg, der i foråret lyser op i stærkt grønt. I maj kommer så løgenes hvide blomster til og gør skovbunden til et hvidt duftende tæppe. Henne i juni falder det hele noget sammen til visne blomsterstande og gule blade. Den kraftige hvidløgssduft er der stadig.

Du skal være opmærksom på golfspillet, når du krydser en golfbane. Uanset vejr er der golfspillere ude i terrænet i næsten alle døgnets lyse timer.

Vel ovre ved klubhuset fortsætter du ad den smukke gamle allé (2). Enkelte frugttræer og gamle blodbøge antyder, at her engang må have været en park beregnet for de få på herregården.

Du lagde måske allerede mærke til dem, da du gik ind i parken – rågerne. De har dannet en lille koloni ovre ved Egersundsvej, men også her, tæt op til alleen kan du i marts-april høre dem arbejde på renovering og nybyggeri af reder i en lille koloni.

Også gråkragen er her. De er ikke kolonirugere, men er her alligevel i stort antal. Et umage par har i tidens løb skilt sig ud fra de øvrige.

Den almindeligt forekommende gråkrage er en sort fugl med ligesom en grå vest på. En sydlig krageart hedder sortkragen. Den er helt sort. Sortkragens grænse for udbredelse gik i det nordlige Tyskland, men har i de sidste 50-60 år bredt sig nordpå op i Danmark.

4.1. Den store flagspætte er glad for de gamle træer. Både ved fødesøgning og så visne grene som tromme når territoriet skal markeres.

Pardannelser mellem gråkrager og sortkrager er dog usædvanlig.

Netop her i parken dannede en gråkrage og en sortkrage par – og fik unger. Det umage par levede her for cirka femten år siden. Ungerne efter de to kan stadig ses. Almindelige gråkrager med mere eller mindre sorte partier i den grå vest. Prøv at kigge efter kragerne når du går her.

4.2. En birkelund afslutter den lange allé.

Videre ad den gamle allé

Du går ned gennem den høje gamle allé af lindetræer. Lindetræerne afløses undervejs af egetræer, som går over i en birkelund.

Læg mærke til de mange redekasser golfklubbens medarbejdere har fået sat op. Der gøres en hel del for fuglenes ve og vel her i parken (3).

Ude på græsarealerne ser du måger, gråænder og mere eller mindre grå gråkrager. Der er også en sort-hvid fugl. Lange ben og langt rødt næb. Det er strandskaden på jagt efter føde i græsset. Et godt tidspunkt for strandskaderne er, når der bliver slået græs. Mere end 25 af slagsen kan ses gå omkring på den nyslåede plæne. De flytter sig en smule, når slåmaskinen kommer, men er så tilbage på jagt.

4.3. Fiskehejrer med stive vingeslag på vej til morgenfiskeri ved Korsør Nor

Du hører hæse skrig. Store fugle med grå vinger, meget lange ben, langt næb og med en hals krummet i et S. De flyver ind fra noret og lander i den lille grandplantage. Det er fiskehejrer. De bor her faktisk. De har fået etableret en lille koloni i kronerne på nogle af grantræerne. I forårstiden kan her være meget højlydte samtaler og skænderier blandt de langbenede.

4.4. En tidlig morgen på bænken på dæmningen ved Korsør Nor.

Dæmningen

Du går videre i kanten af det militære anlæg Egødepotet. Du når frem til dæmningen, der beskytter de inddæmmede arealer mod havvandet fra Korsør Nor.

Oppe på dæmningen (4). I Næsten al slags vejr er der en enestående udsigt over Noret. Tårnborgh kirke og voldene fra den gamle Tårnborgh står smukt ned til vandet. Dette er lige et sted at nyde det.

Der er endda sat en bænk op. Tag plads og lad roen sænke sig.

Ved jagt i Afrika opstod begrebet "the big five". Udtrykket dækkede over jægeres mål om at

nedlægge fem af Afrikas store, farlige og prægtige dyr. Det handlede om bøflen, løven, elefanten, leoparden og næsehornet. Naturstyrelsen i Danmark har i 2020 lanceret det samme begreb – Danmarks "big five". Det handler ikke om jagt, men om at opleve store, noget ualmindelige, dyr her i landet. Begrebet dækker hos os dækker over bisonokse, vildhest, spættet sæl, kronhjort og havørn.

Her er hverken chancer for bison eller vildhest, men når du sidder her, ja så er der altså chancer for at få et, endda langvarigt, glimt af havørnen. Den ene af "the big five". Du kan få den at se året rundt. De største chancer er nok foråret og så efterår. I yngletiden formår de store fugle med et mere end to meter stort vingefang at leve næsten skjult.

Den unge havørn fremstår som en mørk brunlig fugl. Med årene bliver den mere lys på hoved og bryst. I en alder på fem år har den fået helt hvid hale, og det store krumme sorte næb er blevet gult. Selv øjnenes farve skifter med alderen. Først sort og så over i det gullighvide. Havørnen er klar til at danne par som femårig.

En indikation på, at ørnen er i nærheden er, at der ikke er nogen fugle ude på vandet. Både måger og ænder er på den store jægers spiseseddel.

Videre går det ad dæmningen. Du krydser forsigtigt golfbanen og følger stien ind i skoven. Skoven skifter til gammel granskov. Den er cirka halvtreds år gammel og er ved at sygne hen. Her ser lidt øde ud, men mange småfugle finder insekter, som lever i den gamle plantage.

I dag er alle åbne arealer dækket af fint græs (5). Her bliver plejet og passet. Vandet og slået. Tidligere var her marker. Lang tid før både græs og marker. Tilbage i stenalderen levede her mennesker. Golfbanen var et ø-rige med gode muligheder for jagt til vore forfædre.

Inden græsset dækkede jorden her, var der flere amatørarkæologer i gang. Ude på marken, bedst i regnvej, mødte jeg af og til hr. Skov fra Zachariasens boghandel på jagt efter flintredskaber. En anden meget hyppig gæst var købmand Ove Larsen fra Nyvej. Han gravede sig frem i cirka to meters bredde og godt en halv meters dyb søgegrøft nede ved vandrerhjemmet. Også han var på jagt efter stenredskaber. Begge to fandt en del forarbejdet flint.

Til søerne

Ned mod boldbanerne og klubhuse. Ned til vandhullerne ved Lilleøanlægget (6). Et stisystem vil nu føre dig ind imellem flere små søer. Arealerne har fået deres udseende som følge af jagten på ler. I tidens løb blev der fjernet betydelige mængder af råmateriale til fremstilling af tegl, mursten og drænrør.

Forekomsten af ler svandt ind og på et tidspunkt blev opgravningen urentabel. Produktionen stoppede. Store huller i naturen lå tilbage. De åbne arealer i landskabet er med tiden løbet fulde af vand.

Tidligere var vandhullerne beboet af op til seks par gråstrubede lappedykkere, blichøns, rørhøns, gråænder også den toppede skalleslugere boede her. I dag er antallet af lappedykkere reduceret til et enkelt par. Blichøns og rørhøns er her stadig, men i et mindre antal.

Bevoksningen omkring vandhullerne og som nærmest omslutter stierne består især gammel birk, tjørn, gran og pil.

Du føres nu tilbage til golfbanen. Bag volden ved skydebanen står du atter på grønsværen en kort øjeblik (7).

Du går videre ad den brede sti. Ved golfbanerne er der vedligeholdt eller anlagt nye små vandhuller. Du kan høre det på afstand. Et lille vandhul. Måske ti til femten meter langt og blot tre fire meter bredt, men fuldt af liv. Her kan du se både blichøns og rørhøns og mod slutningen af maj, kan du høre et helt kor af kvækkende grønne frøer.

4.5. De gamle lergrave er i dag en bevokset park.

Tilbage ad stien

Efter endnu et stykke vandring møder du den sti, som du benyttede på "udturen". Nu går du tilbage ad samme stisystem, som da du gik ud. Det bliver ikke kedeligt.

Stop op ved dæmningen. Her får du set Egø-depotets gamle skov fra en anden vinkel. Du får også en anden vinkel på udsigten over Noret (8). Kommer havørnen forbi nu? Sidder den i et af de store træer derovre og lader som om den ikke er der? Du venter lidt. Måske er du heldig.

Tilbage over dæmningen. Der sker hele tiden noget nyt derude. Det var der ikke før, men det er der lige pludselig nu.

Inde i parken ved rågerne og kragerne kan du måske nå at høre og se en større helt blanksort fugl med meget kraftigt næb. Kråk-kråk-kråk. Det er raven. Den høres mere end den ses, men den er her jævnligt.

Det er en rigtig god idé at gå de samme ture gang på gang. Foråret kommer og glider over i Sommer. Især i foråret er der forandringer at opleve derovre. Prøv at følge med fra start.

Detailkort

Kortet viser, hvor du finder de 8 udvalgte punkter (1-8) på ruten.

Om forfatteren

Turbeskrivelsen i dette hæfte er forfattet og illustreret af Villy Jensen.

Villy Jensen er en lokal kunstner, naturelsker og ornitolog, der gennem mere end 50 år har skaffet sig et solidt kendskab til naturen omkring Korsør. Her har han været lokal guide på en lang række ture ved eng, strand og skov.

Han har deltaget i flere projekter for beskyttelse af vores natur, herunder arbejdet i en del år for Zoologisk Museum i København som ringmærker.

Han har desuden malet og tegnet naturmotiver gennem mange år.